

ימי קודש

גליון למועדי ישראל בהלכה אגדה ומנהג

ל"ג לעומר

נט

הלכות והנהגות

מאת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א, רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

- ו. גדול כוחו של רשב"י שבזכותו אפשר להושע בכל מיני ישועות, ואף בפקידת עקרות. וכן שאר ישועות. וכולנו עדים למעשיות רבים מידי שנה.
- ז. אש ומדורות ונרות מדליקין בכל מקום. ובפרט על הציון הקדוש במירון לכבוד רשב"י, ומנהג ישראל תורה, ויש להם טעמים.
- ח. ויש לובשים בו בגדים נאים לכבוד היום היקר, כמו ביום השבת.

העליה למירון

- ט. לילך בל"ג בעומר אל ציון רשב"י במירון מצוה הוא! וכך היה מנהג קדום מימי קדם. והשמחה שהיתה שם, היא "למעלה מזרד הטבע", הפלא ופלא.
- י. יכנס אל רשב"י בחרדת וביראת כבוד. ויקדים לעשות "תשובה" טרם ידרכו רגליו שמה. ואז באופן כזה - יזכה לקבל אורו של רשב"י ביתר שאת.

מקור ההלכה

ו. במדרש שיר השירים (פ"א ע"פ גילה ונשמחה בך) מסופר על רשב"י שפקד עקרות בחייו. וגדולים צדיקים במיתתן. והעיד בנו רבנו עובדיה ברטנורא: שבל"ג לעומר באים למירון והרבה "עקרות נפקדו" וחולים נתרפאו. ובכן, ביום זה שהצדיק 'משפיע ישועות' בכוחו כנודע, יש לבקש על זה, כדי להושע בזכותו של הצדיק, אשר כביכול דרכו הקב"ה מרחם על הבריות. וכבר העיד השל"ה ש"כמה ניסים יארעו שם".

ז. היו זמנים שהיו מדליקים בקבר רשב"י מדורות ומשליכים לתוכן בגדים וכו' כדי שתרבה האורה כמו ששופכים שמן. ויש פקפקו ע"ז מצד 'בל תשחית'. אכן כבר ישבו בזה גאוני טבריה שאין בזה חשש וכו' ע"ש. ומכתבם נדפס באורך בשדי חמד (מע' א"י סי' ו). ואדרבא החת"ס (חי"ד סי' רלב) המליץ עליהם: "ודילוקו עלי אהבה". גם בספר תורה לשמה (סי' ת) כ' שהמנהג שנוהגים לשרוף במירון לכבוד הרשב"י, אין לפקפק כי הוא לשם מצוה.

ח. מכבוד היום לבא נאה ומכובד, לכן נהג הג"ר אלעזר ממונקאטש ללבוש הכובע המיוחד. ובס' הלולא דרשב"י (עמוד פד) מתאר: "שרואים מקהלות רבבות ישראל לובשין בגדי שבתות איש איש כפי מעלתו ומדרגתו" וכו'. עכ"ד.

ט. בספר משנת חסידים (אייר דק"ז) כ' שמצוה לילך לרשב"י בל"ג בעומר, וז"ל: לפיכך רבי להתאבל ביום זה כלל על החורבן שלא יענש אלא מצוה לשמוח שמחת רבי שמעון בר יוחאי. "ואם דר בארץ ישראל ילך לשמוח על קברו". עכ"ל. ולמד כן מהא דהאריז"ל עצמו הלך בל"ג בעומר למירון כמ"ש בשעה"כ (דף פז.) וז"ל: "ענין מנהג שנהגו ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר רשב"י ור"א אשר קבורים בעיר מירון כנודע ואוכלים ושותים ושמים". עכ"ל. וסיים מהר"ח שם בזה"ל:

גדולת היום

- א. יום ח"י באייר ל"ג בעומר יום שמחה הוא עוד מימי קדם, ויש לזה כמה טעמים. ועושין בו "סעודת מצוה".
- ב. איש קדוש ה' מכובד מלך בחכמים רבי שמעון בר יוחאי, עלה עלה בסערה ביום ל"ג בעומר. ונקרא יום "הילולא" שלו. וחפצו היה שישמחו הכל ב"יום שמחתו".
- ג. ביום הזה נמתקו כל הדינים. ומסוגל ל"רפואת הגוף" בזכות הרשב"י. ועל כן יבקש כל אדם מהשי"ת "רפואה" לכל הצריכים.
- ד. היום הזה מסוגל ג"כ להתקרב להשי"ת להיות לנו "רפואת הנפש". ואשר על כן, כל אחד יקבל על עצמו "קבלות טובות" ו"חזרה בתשובה" לפי מדרגתו.
- ה. וביום הזה יבקש "פרנסה", כי בזכות הצדיק משפיע האל פרנסה לישראל.

א-ב. בספר פרי עץ חיים (שער ספירת העומר פ"ז) כתוב: "והטעם שמת רשב"י ביום ל"ג בעומר כי הוא מתלמידי רבי עקיבא הנ"ל שמתו בספירת העומר הנ"ל". עכ"ל. והחיד"א בברכי" (תצג, ד) כתב: ד"גם כתבו שנפטר בל"ג בעומר והוא יומא הילולא דיליה. אולם העירו אם כן מדוע עושין 'שמחה', והרי בש"ע (סי' תקפ) מצאנו שקבעו 'תענית' ביום פטירת הצדיקים. ואולם לק"מ כיון שמצאנו שרשב"י עצמו שמח ביום הזה. וגם בת קול יצאה "עולו ואתכנשו הילולא דרשב"י" כמ"ש באדרא זוטא (דף רצו:). ויש שתירצו יען שניצול מהקיסר.

ונראה שיום ל"ג בעומר היה פשוט "יום שמחה" עוד מימי קדם. וכ"כ מהרש"א (מר"ק כח). "שאנו מדקדקים לעשות יום טוב קצת בל"ג בעומר". ובש"ת מהרי"ל החדשות (סי' קד) כ': "סעודת ל"ג לעומר נמי סעודת מצוה הוא".

ג. מבואר בשעה"כ (דף פז.) כי בין פסח לעצרת הם ימי דין וקטנות ולפיכך תלמידי ר"ע נפגעו אז, יען לא נהגו כבוד זה בזה. אך ישתבח שמו אלקים חיים המתיק הדין בבא יום ל"ג בעומר, א"ז כל ד"ינין ט'הרו מ'תקו ונתהפך לטובה.

בהילולא דרשב"י (עמוד קפ) רמז בשם אורה ושמחה: כי ורפאתיו עולה בגימטריא שמעון בר יוחאי. וגם עוד הנה יום ל"ג בעומר מידת תיקון הוד שבהוד שרמוז ב"בורא רפואות" הנזכר בתפילה. הרי גם ביום הילולא דיליה באה בזכותו רפואה. גם נודע שם מה"ש מסוגל לרפואה ושם הזה מה"ש בגימטריא לג בעומר.

ד. כתב ר"י אייבשיץ: יום ל"ג לעומר הוא הילולא דרשב"י, כי מת אז, והיה למעלה הילולא, הנערה באה אל המלך (פי' יחוד ע"י נשמת רשב"י שבאה לממ"ה הקב"ה), וראוי לכל איש הירא והחרד אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייע להבא ליטחה, ולא לבלות הזמן בהבלי עולם אשר הוא לצדיק לצער וכו'.

יא. דרך החתן לברך הכל ביום שמחתו. וכך רשב"י מברך את כל הבאים למירונה לשמחתו.

יב. טובה גדולה עושים לעצמם הנזהרים ממחלוקת בכל השנה. וכל שכן ליזהר להיות שם במירון ב"שלוש ואהבה". ולכן אע"פ שיש דוחק וכדומה, אל יתווכחו ויתרעמו זע"ז, ולא מפני שום סיבה אחרת ח"ו.

יג. מאד יש להזהיר את הכהנים לבל יכנסו לשטח הקבר של רשב"י. ואין להם להקל בדבר. ויש בזה איסור תורה. וזהו האל יתברך יראה ללבב וגם ממרחק יקבל עתירתם. והדברים אמורים הן לכהנים, והן לאותם שאינם מגיעים לציון מחמת רוב הקהל.

טו. ואשרי הזוכה לבא לרבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר, מתוך יראה וקדושה ושמחה. ויתקבלו ברצון תפלותיו ולימודיו.

טז. ולכן ישמרו עצמם האנשים הנשים והילדים, מכל נדנדוד אסור ח"ו בנסיעתם בדרך, ובצניעות ובקדושת העינים וכו'. וככל שיזהרו יותר, יהיה טוב להם למליץ יושר. ונסיעתם תעלה לרצון.

יז. ואמנם יש שהורו שלא לילך לשם מחשש שלא יבשלו בבעיות שונות. ולכן, מי שלא יוכל לשמור על עצמו ח"ו מוטב שלא יסע. אבל לאחרונה נשתפר המצב יותר.

יח. ומי שלא בא מחמת סיבה הנזכרת או סיבה אחרת, יקבע ללמוד דברי הרשב"י בזוהר בליל ל"ג בעומר, וגם ביום. ויש לומדים ה"אדרא רבה זוטא".

יט. וידליק "נרות" לכבוד רשב"י. ויצויר לעצמו כאילו הוא בציון רשב"י! וקדושת רשב"י מתפשטת בכל העולמות. "כי זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות".

כ. ולא יבלה הזמן של ל"ג בעומר, כי יום הזה קדוש הוא ואינו יום חניגות ובילויים.

לימוד הזוהר הקדוש

כא. בדורות שלפנינו עסקו הכל בלימוד ה"זוהר" קבוצות קבוצות, בלילות גם בימים, זקנים עם נערים. ולפני דור ושנים, יצאו ב"כרוז" גדולי ירושלים, להרבות בלימוד הזוהר בכפלי כפלים.

כב. וכל אחד צריך שיהיה לו חלק בלימוד הזוהר. ויש בלימוד הזה טובה לכלל ישראל, כי הלימוד בזוהר "זירוז לגאולתנו" מן גלותנו. ולכן אע"פ שאינו מביין, יקרא בו בכל יום איזה שיעור.

כג. וכל המתמיד בלימוד הזוהר הקדוש, הרי רשב"י ורבי אלעזר שמחים בו, ומגלין לו רזין, וזוכה להטהר ולהתקדש, ונקרא "תלמיד" של רבי שמעון בר יוחאי זיע"א. ויש לו קירבה ופתחון פה אצלו ביום הילולתו.

מקור ההלכה

אותיות שמעון, והע"ן הראשונה רמז לע' תיקונים שגילה שעלו על כולנה. **יב. השלום** טוב בכל מקום! והוא 'כלי המביא ברכה (כמ"ש בסוף עוקצין). כל שכן במקום הצדיק רשב"י במירון. אשר עליהם נאמר: "ת"ח מרבים שלום בעולם". א"כ הבאים שמה צריכין לא לגרום למחלוקת. ואדרבא להיות בשלום וגם ב"אהבה" זה לזה. ובזה יבואר מ"ש רשב"י לתלמידיו (ויקרא קכח) "אנן בחביבותא תלייא מילתא".

יג. הפוסקים אסרו לכהנים להשתטח על קברות הצדיקים וכמ"ש בשו"ת בתי כהונה (ח"א סי' כג). וע' באורן בספרי אור שבעת הימים (פי"ג).

יד. אולם עכ"ז, גם הכהנים יוכלו לקבל מאורו של רשב"י הגם שאינם באים על הציון ממש אלא נמצאים במירון קרוב למקום הציון, כמבואר בספר "אור שבעת הימים" (עמוד שפב) מדברי ה'מקור חסד' ד"בכל הרואה הו"ל כהליכה על הקבר. ע"ש. **ולכן הבאים לציון הרשב"י ואין ביכולתם לנגוע בציון מרוב הדוחס והדחק של אלפי האנשים שם, אל יפול ליבם בזה!** כי עליהם לשמוח שזכו בכלל לכנס לחדר ששם ציון הקדוש. ויפנו את פניהם מול פני הציון ויחשבו עצמם כנוגעים בציון עצמו, ומשם הרשב"י עומד ומעלה תפילותיהם ומברכם. **יז. יש חוששים** לבא מחמת התערבות שיש שם, או מחשש פגם העינים. ועוד בעיות שונות לצערנו. וכן העיר ביחוד דעת (ה, לה) ושלכן שב ואל תעשה עדיף ויבקר בזמן אחר שאין כל כך מבקרים. ע"ש. ובחסידי ה' אכשור דרי ובכל פעם משתפר המצב. ע"י אוטובוס "מהדרין". וכן בדרך לציון יש שבילים לאנשים לחוד ולנשים לחוד. וכ"ה אפשר להשמר בקדושה. וכמה גדולי תורה באים לשם ביום ל"ג בעומר או גם מבעוד לילה. וכל אחד ישאל את רבותיו איך לנהוג.

וכתבתי כל זה להורות "שיש שורש במנהג הזה" עכ"ל. **העולם אומר:** מי שלא ראה שמחת רשב"י לא ראה שמחה מימיו. וכבר כ' בספר בני יששכר: **שהשמחה על ציון רשב"י, הוא שלא כדרך הטבע.** ואחד מתלמידי ר"י מרוזין הגדיר את ההרגשה שם בל"ג בעומר: "בפנים - יום הכפורים. בחוץ - שמחת תורה".

י. רבנו חיים בן עטר זיע"א עם כל גדולתו וקדושתו, ראינו שרעד ונפחד בהתקרבו לציון רשב"י, כל שכן אנחנו. וכאשר מעיד עליו תלמידו בתאור המסע לתמן בל"ג בעומר, בזה"ל: "וכשהגיע לתחתית ההר שעולים בו ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה גועה וצועק "היכן אני השפל כנס למקום אש להבת שלהבת, קודשא בריך הוא ושכינתיה וכל פמליא של מעלה הכא וכל נשמות הצדיקים שמה". ובעת ההילולא היה שמח.

ובענין "תשובה" כ' בהילולא דרשב"י: העיקר לאלו הסובבים במקומות הקדושים על קברי הצדיקים, "שישובו בתשובה שלימה" ואז תתקבל צלותהו ובעוהוהו, הן על עצמן, וכ"ש בעת שיתפללו על כלל ישראל.

יא. בהילולא דרשב"י כ' סמך משעה"כ לקול המון קול שדי שאומרים משמיה דהאר"ל, 'אשר ביום ל"ג לעומר עומד רשב"י על ציונו הקדוש, ומברך לכל אחד ואחד מהבאים שמה למירון לכבוד שם קדשו ולשמוח שם בשמחת ההילולא רבתי שלו'. ודבר פלא כתב בספר 'בית אהרן' וז"ל: "כמו הקב"ה, לכל כך רשב"י לכל ואפילו לפחותים!" הכונה, שכל ישראל מקטן ועד גדול יש להם שייכות להנשע ביום ההילולא בל"ג לעומר בזכותו הגדול דרשב"י.

והאיר לי השי"ת רמז נפלא על רשב"י בברכת משה רבינו ע"ה לישראל (בפרשת וזאת הברכה): "אשריר ישראל מי כמוך עם נושע בהו"ה מגן עזרך" "עם נושע"

זוהר הקדוש (ח"א דף רנה): פעם יצא רבי שמעון בר יוחאי וראה כי העולם חושך ואפלה ונסתם האור. אמר לרבי אלעזר בנו: בא ונראה מה רוצה הקדוש ברוך הוא לעשות בעולם? הלכו ומצאו מלאך אחד שדומה להר גדול, ושלישם שלהבות יוצאים מפיו. אמר לו רבי שמעון: מה רצונך לעשות? ענה המלאך: להחריב את העולם. בשביל שאין בו שלשים צדיקים. אמר לו רבי שמעון: אבקשך כי תלך לפני הקדוש ברוך הוא ותאמר לו 'בר יוחאי בארץ...' הלך המלאך ואמר להקב"ה כן. אמר לו הקב"ה: לך והחריב את העולם ואל תשגיח בבר יוחאי. כשבא המלאך וראה אותו רשב"י אמר לו: אם לא תסתלק מכאן ארע לך מאוד. חזר אצל הקב"ה ואמר לו: אם אין שלשים צדיקים - יהיו עשרים. ואם אין עשרים - יהיו עשרה. ואם אין עשרה - יהיו שנים, אני ובני. ואם אין שנים - הרי אחד יש - ואני הוא... באותה שעה יצא קול מן השמים ואמר: אשרי חלקך רבי שמעון! שהקב"ה גוזר למעלה ואתה מבטל למטה... זכותו תגן עלינו שיבטל ה' מעלינו כל גזרות קשות ורעות ויבשרנו בשורות טובות במהרה.

יוצא לאור על ידי
מוסדות "מתן תורה"
ת.ד. 57124 ירושלים
www.MatanTorah.org
לקבלת העלון בדוא"ל שלחו ל:
YemeKodesh@gmail.com